

FOTO ARVO AUN

Helen Lokuta:
**“Ükskõik milline
muu eriala oleks
vajanud minust
vaid üht osa!”**

LOONE OTS
filoloog ja ooperisõber

Detsembri lõpp 2009. Madalrõhkkond, sula. Estonia juhtiv ooperisolist Helen Lokuta tuleb proovist. Teater valmistab ette Sergei Prokofjevi “Armastust kolme apelsini vastu”. Primadonna on dirigendilt paar vaba tundi küsinud. Istume, joome kohvi (ilma tõttu kulub seda päris palju) ning räägime elust, ooperist ja Helen Lokutast.

**Eestlased on laulurahvas. Meie identiteedi kindel osa on laulu-
pidu ja rahvalaul. Milline on teie suhe rahvalauluga?**

Suhe on hea, olen rahvalauluga tegelnud. Olin kooli ajal Kurekella solist. Laulsime palju Veljo Tormise rahvalaulutöötusi. Need olid väga hingelähedased. Samas olid nad ainulaadsed, konkursivõidu suhtes kindla peale minek. Kui rahvalaul on omane rahvale, siis on see omane ka minule.

**Nii et Tuhkatriinu motiiv ei olnud teile tuttav ainult muinasju-
tust?**

Jah. Muide, vanaema mandoliin on meil siiani alles.

**Kas kirik on teie jaoks lihtsalt hea akustikaga saal või on tal
teine tähendus?**

Minu vanemad olid kristlased, mina olen praegu Valguse Tee va-

Tuhkatriinu kostüümis kolleegide keskel.

FOTO PEETER LANGOVITS / SCANPIX

**Rahvaluules öeldakse: “olen lauliku soost”. On teie peres palju
lauldud?**

Mõlemad vanaemad ja vanaisad olid suured lauljad. Isaema, Jõgevamaalt, oli kiriku eeslaulja, suurepärase häälega. Emaema, Tartumaalt, laulis õhtuti mandoliini saatel vaimulikke rahvalaule. Need olid väga südamlikud ja huvitavad. Pikad ka, nii tosin salmi. Mäletan laulu ühest naisest “Ameerikamaalt”, kes tuli “aitama orbu tütarlast”. See, kes meil kodus kõige rohkem laulis, oli vanaisa. Talle meeldis luua pikki lugulaule. Õpetan neid praegu ka oma lapsele.

bakoguduse liige. Kuid ma suhtlen paljude konfessioonidega. Näiteks käisin sel jõuluööl Vello Salo juhitud ööteenistusel Püha Birgitta kloostri.

Kirik pole pelgalt kontserdisaal. Muidugi on kelega seal esined. Meil oli RAMiga tuur mööda Eesti kirikuid. Jõulu-kontserdid, mis on pühendatud Kristuse sünnile, on igal juhul mulle südamelähedased.

Õhtumaad on ristiusu taustaga. Kas teie olete rohkem eestla-

ne või (õhtumaine) maailmakodanik?

Kas need identiteedid võiksid olla omavahel vastuolus? Toon näite. Eestlased on üle võtnud Euroopa veinikultuuri – mis on selles halba? Kas peaksime jääma mõdu ja puskari juurde? Iga rahvas areneb ja mida rohkem me areneme, seda rohkem teame teistest, seda rohkem tekib seoseid.

Kas laulupeorahvas on lisaks veinile võtnud omaks ka ooperikultuuri?

Ooperikultuur ei pruugi eestlasele võõras olla. Kuid kindlasti on tal raskem ooperimaailma siseneda kui näiteks itaallasel. Seal on ooperi tipud, ooperi tuum. Verdi on oluline osa itaallase omatundest. Ja keel toetab laulmist.

Meie kõrgkultuur juurdub saksa mõttesse. Äkki on meie jaoks tipp hoopis Wagner?

Muidugi on Wagner suurim ooperihelilooja, tema looming kõige grandioossem. Teisalt – inimesed kuulavad Lloyd Webberit ja jäta-
vavad tema viise hõlpsalt meelde. Verdi on ehk ooperi Lloyd Webber, slängis väljendudes hitimees.

Ja Mozart?

Loomulikult! Minu jaoks, minu hääle jaoks on Mozart maiuspala. Kuid Mozartit laulda on väga raske. Naljavihuks räägitakse, et see, kes suudab hästi laulda Bachi ja Mozartit, suudab laulda kõike. Wagner nõuab hoopis teist lähene-
mist, aga mõlemad on väga nõudlikud.

Nüüd on vist ülearu küsida, kes on teie lemmikooperilooja?

Ma ei saagi öelda. (*Mõtleb tükk aega.*) Ma ei armastagi heliloojaid, ma armastan oma rolle, sest lemmikoopereid on palju. Maailmas on nii palju ilusat muusikat, mille laulmine pakub suurt naudingut.

Hüva. Mis on siis lemmikroll?

(*Taas paus.*) Praegu olen tõeliselt hädas. Kui valmistad rolli ette, lood tegelaskuju. Teda otsides elad läbi tema elu ja teatud määral saab see osaks sinust endast. Iga roll muutub nii kalliks, et kui ma praegu ühe valiksin, solvaksin teisi.

Kas jätate selle omaseks muutunud rolli teatrisse või võtate koju kaasa? Kas roll mõjutab käitumist, suunab elu?

Rolli loon ma lavale, mitte ellu. Muidu oleks väga raske... Ja pealegi pakub päriselu mulle rohkem kui lavalauad.

Soorollid ja rollivahetus on nüüd väga moes. Oletame, et olete hoopis mees. Milline oleks sel juhul teie lemmikroll?

Esiteks tahan öelda, et ma ei tahaks olla mees ja ei suhtu hästi ka sellesse uude moodi. Kui ma oleksin sündinud mehena, siis võib-olla laulaksin tenori osi. Esiarastajaid. See oleks minu puhul kõige loogilisem. Valiksin pigem itaalia rollid... Jah, Cavaradossi, Alfredo.

Hertsogit mitte?

(*Naerab.*) Jah, võib-olla Hertsogit mitte.

Kuidas on metso-meestega? Palju te neid olete laulnud?

Saksamaal õppides olen jupiti laulnud, kuid ainult stseene, mitte tervet ooperit. Olen olnud Octavian “Roosikavaleris” ja Komponist “Ariadnes Naxosel”.

Fidelio?

Ei... (*Naerab.*) Ei tea isegi, miks ei ole. Aariaid olen laulnud, Cherubini ja teisigi. Ah jaa, Haydni “Apteekris” olen siiski olnud Volpino. See oli küll huvitav kogemus.

Kui naine on laval mees, nõuab see väga head füüsilist lavakuju. Üldse soosib ooper head figuuri. Teil on see olemas. Kas anne Jumalast?

Ma ikka vaatan, mida süüa. Kui on pingeline periood, väheneb isu iseenesest. Lõpuks ei söö üldse, sunnin ennast. Tervislik toit, vitamiinid. Süüa peab, muidu ei jaksa etendust lõpuni laulda. Peasa laulmiseks kulub kohutavalt palju energiat. Aga vormis olla on tähtis. Ma mängin natuke sulgpalli, ujun ja käin jooksmas. Koolis olin hea sportlane, oma klassi parim, jooksin, hüppasin kaugust ja kõrgust.

Ivan Buninil on ilus novell lauljannast, kes sööb vaid väikese kanapoja ning joob klaasi veini. “Nii einetavad etenduse päeval kõik suured lauljannad,” ütles autor. Kas ka teie teete nii?

Ei, veini küll enne etendust ei joo, veini mitte!

Kuidas rolli õpite, kas enne on hääl või karakter?

Alustan tekstist ja muusikast. Psühholoogia on muusikasse kirjutatud, muusika dikteerib väga palju. Kuid sõna pole vähem oluline.

Õeldakse küll, et bel canto ja üldse ooperi puhul on sõna kõrvaline.

Kuulaja võib endale seda arvamust lubada, mina kui interpreet nii mõelda ei saa. *Bel canto*’s võib üks rida tõesti korduda, vaataja kuuleb emotsiooni. Kammerlaulus on sõna kindlasti veel tähtsam kui ooperis, kõik need saksa *lied*’id näiteks – sõnad on sageli suurte poetide sulest, tekstil on imeline väärtus. Kuid ka eesti lauludes. Mul oli huvitav kogemus, kui õppisin Tambergi tsükli “Amores” armastusluule tekstidele. Laulsin eesti keeles. Nägime dirigendiga (Risto Joost – *Toim.*) palju vaeva, et iga sõna tähendus kannaks. Emakeeles lauldes tajud värve ju kõige paremini, selle täiuse nimel tasub vaeva näha. Praegu õpin Prokofjevi “Armastust kolme apelsini vastu”. Naljakas, aga eesti keeles pole üldse lihtne laulda nii, et kuulaja-vaataja aru saaks, itaalia keeles on *bel canto*’t hulga kergem laulda. Meile õpetatakse – hiljuti oli koolitus –, et itaalia keeles lauldes ei tohi erinevalt näiteks eesti

Mulle meeldib töötada väga erineva stiiliga lavastajate ja näitlejatega. Ideaalne on see, kui üksteisemõistmine ja tajumine tuleb vabalt, pingutamata, kui loometöös saab koos liikuda, arutada, kui sellest sünnivad eredad ja ehedad tulemused.

keelest teha nii palju katkestusi sõnade vahel, sõnad voolaku vabalt.

Nii et täiendkoolitus on hea asi?

Hea pedagoogi juures. Laulmine on väga intiimne ja isiklik tegevus. Iga õpetaja ei sobi igale lauljale. Tähtis on teineteisemõistmine, muidu ei tõuse õppimisest ja õpetamisest tulu.

Kes on teie hea (täiend)õpetaja?

Saksamaal, Karlsruhe, oli selleks professor Maria Venuti. Praegu hoolitseb minu eest lausa isalikult Jaakko Ryhänen. Helistame teineteisele tihti. Sel aastal laulsime temaga Tampere "Don Carlost", tema Philippi, mina Ebolit.

Kas armastate Ebolit?

Nii ja naa. Roll on muidugi fantastiline, nõuab tõsiselt hääleulatust. Esimene aaria vajab head ülemist registrit ja koloratuure, aga kogu ülejäänud roll dramaatilisemat käsitlust. See osa ongi sellepärast nii ihaldatud, et ta on mõjuv, annab palju võimalusi. Seda hästi lauldes puudutad vaatajat südame põhjani.

Delilat olete laulnud?

Hoiian tulevikku jaoks, praegu on ehk veidi vara.

"Lohengrini" Ortrudit?

Superroll! Ja see tuleb. Hakkan laulma Tampere "Lohengrini" alates märtsist 2010.

Miks on just see superroll?

Wagner on üleüldse... kõik tema rollid on suurejoonelised. Aga partiid on krõbedad. Ortrud on iseenesest dramaatiline sopran.

Nii et olete lisaks metsosopranile ka päris sopran?

Sõltub tessituurist, rollist. Mul veab, olen selline kõrge metso, nagu sobib näiteks Ortrudile. Mulle pakutakse pidevalt soprani rolle, mida võiksin ka vabalt laulda. Olengi teinud palju ka selliseid teoseid, mis hääleliselt sobivad, ma ei ole ennast kapseldanud *mezzo-soprano* nime ja repertuaariga. Mulle on antud just selline hääli ja ma laulan sellele sobivat repertuaari.

Mida tahaksite laulda?

Üsna ammu laulsin Carmenit. Vaat teda tahaksin küll uuesti teha. Oleks võrratu luua see kuju uuesti, nüüd, kui olen ise küpsem. Suudaksin teha teistmoodi, proovida hoopis erinevat lahendust. Mitme suure rolli puhul ongi nii, et arenen koos nendega. Kui tuleb uus võimalus, olen rohkem valmis.

Milline on ideaalne lavastaja, lavapartner?

Mulle meeldib töötada väga erineva stiiliga lavastajate ja näitlejatega. Ideaalne on see, kui üksteisemõistmine ja tajumine tuleb vabalt, pingutamata, kui loometöös saab koos liikuda, arutada, kui sellest sünnivad eredad ja ehedad tulemused. Eriti tore on see, kui lavastaja, avastades sinu tugevaid külgi, annab võimaluse

neid kasutada, mitte ei kärbi neid. Ma olen aru saanud, et lavastajat tuleb usaldada, sest tema näeb tervikpilti ja ükski hea lavastaja ei jäta sind laval hätta.

Lavapartnerite puhul on kõige olulisem koostöö ja koos mängimine, see, et üksteisega suheldakse, et koos välja töötatud asjad on tähtsad, neist peetakse kinni ning igal järgneval korral saab neid veel paremini ja tugevamini mängida. Et laval ollakse väljas ühe asja eest. Nii saad loota sellele, et partner annab endast parima. Üks minu jaoks oluline aspekt on ka see, et saaksin partneriga oma osalahendused läbi arutada, vajadusel ka vaielda, sest nii hakkame teineteist paremini mõistma ja jõuame parema lõpptulemuseni.

Ooperitähth – see on stereotüüp: ilus, juveelides, pärast etendust sõidab miljonäridest austajatega šampanjat jooma. Kui palju teie stereotüübile vastate?

Väga hästi! Ma naudin hea meeleolu. Söön ja joon peenetes restoranides. Armastan ilusaid asju, olen rõõmus seltskonnas. Ent arvan, et minu elu on tasakaalus. Üks pool ei välista teist. Olen sama õnnelik koduses vaikelus.

Nii et "Armastuse valemi" Nina Gluckstein ei ole teist üldse kauge!

Mulle meeldis see roll öudsel. Nina Gluckstein olla oli suurepä-rane!

Mulle meeldib teha asju loomingu-liselt värske mõttega. Pole tähtis, kas lahendus on modernne või klassikaline. Ka klassika saab olla väga värske. Asjal peab olema mõte.

Mitu õhtukleiti teil on?

(*Mõtleb.*) Nelikümmend, umbes. (*Hakkab naerma.*) Kuid kingi on veel rohkem. Need kleidid on natuke nagu tööriided ka, esinemiseks. Muidugi on mul palju ka seltskondlike esindusüritusi, kus õhtukleit on kohustuslik. Mul on lausa mitu õmblejannat ja moekunstnikku. Kõige tihedam koostöö on Tiina Talumehega. Ostan ka valmiskleite, viimaselt USA-reisilt leidsin huvitavaid asju. Kuid üldiselt valmisriided mulle ei sobi, XS on raske suurus.

Kas oma teatrikostüümidega olete rahul?

Kostüüm tuleb välja kanda. See ei sõltu minust kui Helen Lokutast, vaid minu tegelaskujust. Kui kostüüm mulle ei meeldi, ei tähenda see, et minu emotsioon on õige – publik võib rõivast sootuks teisiti näha. Meelsasti ei kanna ma rohelist, "Cosi fan tutte" päästis punane parukas ja veidi lisavärvi õlal.

Teile sobiks vist veinipunane.

Eboli rollis oli mul kaks ilusat kleiti, must lilla salliga ja veinipunane sametkleit. Kui laulsin Riias uudse lahendusega "Pada-emandas" Polinat, kandsin neidudeõhtu stseenis punast miniseelikuga nahkkostüümi. Kohapeal selgus, et teatris nii väikest suurst ei olnud ja keegi teatri õmblejaist seda nii väikeseks kohendada ka ei saanud. Mulle tehti uus kostüüm, käisin selleks nahakunstniku juures.

Milliseid ehteid armastate?

Aksessuaaridega on selline asi, et meie laval päris kive ei ole. Võetakse see, mis tule valgel rohkem pilku püüab. Selles mõttes

on Swarovski kristallid väga head. Lavaahte puhul on oluline disain ja stiili sobivus. Päriskivid on päris elus. See sörmus (*Näitab uhkelt.*) on abikaasa jõulukink. Kahte värvi kuld ja briljant. Minimalistlikult ilus. Liigutav. Selliseid kinke ei tehta niisama. Sa pead inimest väga hoidma ja armastama, et tema olemust tunda ja kallisasi sellega siduda. Minu abikaasa hoiab ja hindab mind väga.

Milliseid lilli teile tuua?

Minu sünnipäev on kevadel, siis öitsevad sinililled ja need on minu sünnipäevalilled. Aga lavale tahaksin punaseid roose. Need on kuidagi tähendusrikkad, sümbolised. Ja kui sa oled andnud endast kõik ja rohkemgi, on just punased roosid tugev tunnustus. Kuid alati on meeldiv saada laval ka tähendusega lilli, mis seostuvad rolli või mingi eluhetkega.

Mida teete pärast etendust?

Kuidas kunagi. Tore on minna sõpradega välja sööma. Tore on kodus abikaasaga head filmi vaadata. Ja süüa ka.

Kuidas lõõgastute?

Rolliks valmistumine on nii töö kui ka, miks mitte, lõõgastus. Võtan partituuri ja lähen näiteks oma Nõmme aeda, kui ilm lubab. Mul on seal tore kiik, istun ja töötan rahus. See on oma maja suur edemus. Ma ei suudaks elada kortermajas, mis kostab läbi, kus pead elama teiste elu. Pika puhkuse ajal reisin. Lemmikmaad ei ole, tahaks näha võimalikult paljusid paiku. Sel suvel olin kaua Californias. Euroopa linnadest meeldib enim Veneetsia, head on ka Rooma, Pariis ja Viin.

Loovus pidi olema mitmetahuline – kes on andekas ühel alal, on seda mitmel. Kas teie näiteks joonistate?

Joonistamise annet küll ei ole. Vahel kirjutan veidi. Võib-olla oleks võinud rohkem sporti teha, tahtejõudu on kõvasti, aga kogu aeg läks muusikale ja muudele asjadele.

Noored neiud ihaldavad vist rohkem poplaulja karjääri. Kuidas teie just ooperi valisite?

Võib-olla oleksingi olnud poplaulja, kui oleksin sattunud Tallinna Otsa kooli. Tartu Elleri koolis oli ainult klassikalise laulu eriala, nii liikuski rada sinna poole ja üsna varsti haaras klassikaline laul mind jäägitult. Praegu on meil kiriku liinis küll ka bänd, kus laulame nii poppi kui ka klassikalist muusikat.

Paljud ooperilauljannad esinevad hea meelega ka ooperis. Teie ooperirollidest pole ma kuulma juhtunud...

Mul pole ooperi vastu midagi, kuid ise olen seda laulnud väga vähe. Tõrget ei ole, võib-olla tulevikus avaneb võimalus sellega rohkem tegelda. Siiski on tore, et meil on olemas erinevaid žanreid, et muusikateater on mitmekülgne.

Nagu eesti mõdu, pole ka eesti ooper maailmas üldse tuntud. Huvitav, miks?

See on väga karm küsimus. Erkki-Sven Tüür ju on. Hiljuti saime valmis Mari Vihmandi "Armastuse valem" – eesti keel ooperilaval peaks ju eesti vaatajat rõõmustama. Kuid publik polnud rahul tekstikordustega, olevat igav kuulata mitu korda üht ja sama fraasi. Itaalia ooperis on tekstikordusi alati palju enam, aga emakeeles oli vist harjumatu seda kuulda. Või siis on see väikerahva kompleks, et eesti keeles ei kõla see nii peenelt. Tüür kirjutas

FOTO ARVO AUN

Abikaasaga.

“Wallenbergi” saksa keeles, Pärt kirjutab oma teosed samuti võõrkeeltes. Kui teoseid tellitakse üle maailma, siis on ju loogiline, et need on ka vastavate maade keeltes.

Mis on eesti tänase muusikateatri head ja vead?

Ikka head! Head on väga palju rohkem. Estonias on väga suur pluss uued andekad tegijad, aga ka see, et meil käib palju külalisi, nii soliste, dirigente kui ka lavastajaid. Et on koolitusi. Et elu ei ole seiskunud, et looming püsib värskes, et me püüdleme selle poole.

Kuidas suhtute ooperiuuendustesse? Kas meeldib rohkem klassikaline või uuenduslik lavastus?

Mulle meeldib teha asju loominguliselt värskes mõttega. Pole tähtis, kas lahendus on modernne või klassikaline. Ka klassika saab olla väga värskes. Asjal peab olema mõte. Kui meeleolu on laval lihtsalt meeleolu pärast ja läheb ooperi sisuga vastuollu, ei näe ma uuendusel mõtet.

Tooge mõni kole näide.

Tundub, et Saksamaal harrastatakse paljudes teatrites seda, et laval tuleb kõik asjad läbi teha. Minnakse kas või rõvedusteni. Kas seda on vaja? Võib tuua paralleeli kujutava kunstiga. Ka seal ei tea kunstnikud enam, mida teha, et mitte vanamoodsad olla. Vaatajat tahetakse iga hinna eest šokeerida, aga see on järjest raskem, kõike on juba tehtud. Mitte et ma oleksin väga raamides kinni, aga mingisugune mõte peaks säilima. Või ongi see eesmärk omaette – rõvetseda ja šokeerida?

Kuidas need asjad Eestis käivad? Tihti tundub, et meie, Euroopa kauge nurk, oleme ajast maas ja põeme lastehaigusi, mis olid mujal moes kakskümmend aastat tagasi.

Ma ei tea... “Cosi” lavastaja Walter Sutcliffe kasutab ju mujal maailmas samuti klassikalisi lahendusi, ta töötab meil oma harjunud stiilis. Meile tulevad ju tipptegijad, näiteks Dmitri Bertman Moskvas, kes praegu kannab väikeste muudatustega meie lavale

Pojaga.

üle “Kolme apelsini”. “Tuhkatriinu” lavastas Michel Dijkema. Keegi nendest tippudest ei hakka ju endale hinnaalandust tegema. Ehk oli esimesel ärkamisajal meie ja muu maailma vahel tõesti ajalis-kultuuriline nihe. Praegu on infoajastu ja see aitab sünkroonis püsida.

Üleilmastumise juurest on hea naasta maailmakodaniku teema juurde. Kui palju laulate väljaspool kodumaad?

Olen osalenud erinevate ooperiteatrite projektides, samuti olen andnud kontserte. Veebruaris sõidan Tamperele “Lohengrini” laulma. Aeg-ajalt peab väljas käima. On lootust, et võin seda edaspidigi teha, aga kui hea, et on olemas oma koduteater!

Võtaks mängu filosoofia. Kas ooperil on tähtsust tänapäeva ühiskonnas?

Sellist osa tal muidugi ei ole nagu enne raadio, teleri ja arvuti tulekut.

Aga milline siis?

Väga raske vastata. Ühiskond mõjutab ooperit ka. Näiteks selles, milline tükk repertuaari võtta. Pärast aprillimässu mängisime “Wallenbergi”. Teatril on ühiskondlik, kriitiline funktsioon. Ja muidugi võib ka öelda, et rasketel aegadel on ikka tabatud, et tsirkus ja nali aitavad inimeste mõtled eluraskustelt mujale viia. Nii et kindlasti ka meelelahutuslik osa, ja eks see olnud ka narri ülesanne, et läbi nalja kriitilised kohad välja tuua.

Pierre Bourdieu on ooperit nimetanud eliidi pärusmaaks. See on kõrgkultuur kõrgemale seltskonnale, staatuslik paik, kuhu minnakse nii kultuurielamust saama kui ka ennast näitama. Ja et heaoluühiskonnas läheneb keskklass kõrgklassile, võetakse üle ka kõrgklassi rituaalid, nende sisu vahest üldse tunnustamata.

Tunnustamata või mitte, ennast näitama tulles või lihtsalt rituaale täites saab inimene ikkagi osa sellest kunstist, mida ta näeb ja

kuuleb, ning ooperimuusika on ju imeilus, seda peaksidki kõik kuulama tulema. Loodan väga, et ooper ei jää eliidi või uuseliidi mängumaaks, et ooperile jääb oma funktsioon nagu igale kunstile. Loodan, et ooper käib elu ning ajaga kaasas, on osa maailmast, mitte isoleeritud kunstlik kapsel. Kogu oma tööga, oma kunstiga püüame ju edasi anda oma ellusuhtumist, seda, kuidas meie maailma näeme – ja meie, ooperitegijad, oleme sama tänapäevased kui meie publik. Sõnateater on muidugi elulähedasem, loob kergemini reaalsuse efekti ja saab seetõttu olla ühiskondlikum, miks mitte ka ühiskonnakriitilisem. Kuid arvan, et “Kolme apelsini” lugu kannab endas päris tugevat sõnumit meie aja vaatajale. Ühiskonna suhtes ei ole see kindlasti ainult vaatleval positsioonil. Sellesse tükki on lavastaja toonud palju meie aja probleeme, mis ahistavad ja teevad inimesed pimedaks, välja on toodud mitmed valupunktid ning eredad stereotüübid, keda võime kohata nii tänaval kui ka võimukoridorides.

Kas teater peaks olema eeskätt kunst või meelelahutus? Või hoopis kasvatus?

Andrus Vaarik on kunagi väga ilusti öelnud, et teater ei ole õhtukool. Inimene ei tule teatrisse selleks, et koolis käia. Samuti ei pea looma rolli või lavastust selleks, et teha pedagoogi tööd. Teater võib muidugi olla tõukejõuks, et edasi liikuda, areneda, aga see ei tohi olla eesmärk omaette. Ilu, meelelahutus ja haridus on teatris üks tervik. Tahame pakkuda palju rohkemat kui lihtsalt koolitundi.

Kas eesti ooperil on tulevikku?

Muidugi on. Tüür võidab kuulsust, meil olid Lepo Sumera ja Eduard Tubin, on Eino Tamberg, Mari Vihmand, Tõnu Kõrvits ja paljud teised, miks ei või neile järglasi tulla? Headelt heliloojatelt tuleks tellida uusi oopereid, sahtlisse ei hakka ju keegi kirjutama.

Mida teie isiklikult teete, et ooper oleks elujõuline ka 21. sajandi kontekstis?

Ma arvan, et ma püüan olla praeguses hetkes. Mõista maailma enda ümber, teiseneda, õppida. Anda vastavalt rollile ja tükile edasi elu, kus me praegu oleme ja kuhu maailmas liigume. Samuti hoian oma meeled värsked, tegutsedes ka väljaspool ooperit. Viimase sajandi vältel on maailm tõepoolest palju muutunud. Muutused kiirenevad, ajastu teiseb meie silme all. Ooper on vana kunst. See, et ta on püsinud elus ning jäänud ellu ka uues ja muutuvajas, tõestab, et meie kunstil on all tugevad juured. Nendele annab kasvatada. Saame edasi anda nii vana kui ka uut, võtta kõik, mis hea, vanast ja näidata neile, kes on uued. Tõlkida klassikat tänapäeva keelde. Lahenduste otsimine on huvitav.

Mida ütleksite oma õpilastele, kui nad tuleksid?

Ütleksin tere tulemast, aga täiskoormusega õpetajaametit praegu pidada ei jaks. Tõsi, asendasin veidi aega Jaakko Ryhäneni ja tajun, et mulle meeldib väga õpetada, “pedagoogi geen” on mul olemas. Vajalik side, kontakt, mis õpilasega tekkima peab, tuleb mulle kergelt. Tuleb leida hea sünergia, võime mõista seda, mida õpilane teeb ja mida ta vajab, suuta talle selgitada, mida lava temalt ootab. Kuid see kõik võtab palju energiat. Nii et ma veel ootan, annan ainult eratunde. Kui kunagi suurema koormusega alustan, usun, et teen oma õpetajatööd suure pühendumusega.

Nüüd palun teid esitada Helen Lokutale see küsimus, mida mina ei küsinud.

(*Mõtleb kaua ja pingsalt.*) Võib-olla oleks küsimus selline: kui ma ei oleks valinud seda eriala, siis kas mõni teine kutse oleks mind sama palju paelunud, haaranud, oleks pakkunud sellist rahuldust.

Mis oleks vastus?

Et mulle meeldib olla ooperilaulja. Just sellepärast, et see on nii mitmekülgne töö. Selles on teater – mulle meeldib väga näidelda. On muusika – armastan muusikat. On laul – minu puhul täpselt kümnesse. Ja ka seda eriala õpetada meeldiks mulle. Ükskõik milline muu eriala oleks vajanud minust vaid üht osa. Praegu on mul ooper, on kammermuusika kontserdid, on bänd, ma võin laulda. See ongi see, mida üle kõige armastan. Saan oma tööst sellise naudingu, et tunnen – vaev, mida näen, on seda väärt. Vastasel juhul oleksin juba ammu eriala vahetanud.

Häält, vaprust ja jõudu!

Aitäh.

FOTOD ERAKOGUST